

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1786
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/6
Başvuran : M.S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza İnfaz Kurumunda bulunan başvuranın sağlık hizmetlerine zamanında ve tam erişememesi nedeniyle kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;
  - a. Yaklaşık üç yıldır İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde tedavi gördüğünü,
  - b. Hastanenin Ortopedi Kliniğinin kendisini Hastane içi Sağlık Kuruluna sevk ettiğini ancak Şubat 2023'den beri söz konusu Kurula girmediğini ve herhangi bir tedavi görmediğini iddia etmektedir.
3. Muhatap Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;
  - a. Başvuranın Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre zarfında ilk muayenesinin 23/6/2021 tarihinde yapıldığı, bu tarihten itibaren 46 defa Kurum revirinde, 23 defa Alaşehir Devlet Hastanesinde, 1 defa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesinde, 6 defa İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde muayene olduğu vurgulanarak başvuranın sağlık dosyası Kurumumuza iletilmiştir.
4. İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimliğinden alınan yazılı görüşte özetle;
  - a. Hastane Bilgi Yönetim Sistemi kayıtları incelendiğinde başvuranın yalnız Ortopedi Kliniğinde başvurularının mevcut olduğu ve başvurana ait tüm tedavi evraklarının Kurumumuza iletildiği belirtilmiştir.
5. Muhatapların yazılı görüşüne karşı başvuran yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. Mezkur Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmüne bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'nci maddesine göre; "Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle; TİHEK'e İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir. Bu çerçevede OPCAT'in getirdiği yükümlülük gereği ulusal önleme mekanizması görevini üstlenen TİHEK işkence ve kötü muamele yasağının ihlali iddiası içeren başvuruları inceleyebilmektedir.

12. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."

13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

14. Anayasa'nın 17'nci maddesinde herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır. Mezkûr maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmış, üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağına, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleyle tabi tutulamayacağına yer verilmiştir.

15. Yukarıda belirtilen normlar çerçevesinde işkence ve kötü muamele yasağı, ulusal ve uluslararası insan hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biri olup devletin alıkonulmuş kişilere işkence, zalimane, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulayamayacağını ifade etmektedir.

16. İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin negatif ve pozitif olmak üzere iki çeşit

yükümlülüğü bulunmaktadır. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içerirken, devletin pozitif yükümlülüğü hem bireyleri bu tür muamelelerden korumayı hem de etkili bir soruşturma yoluyla sorumluların tespitini ve cezalandırılmasını içermektedir. Bunun için işkence ve kötü muamele teşkil edebilecek fiillerin önlenmesi, bireylerin bu fiillere karşı korunması ve ihlal iddialarıyla ilgili etkin bir başvuru mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

17. Bununla birlikte kötü muamele konusundaki iddiaların uygun delillerle desteklenmesi, iddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekmektedir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir. Ayrıca delillerin elde edilme sürecinde ilgililerin tutumları da dikkate alınmalıdır (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B.No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

18. Ayrıca bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için aşgari ağırlık eşliğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

19. Somut olayda başvuran, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi Kliniğinde Hastane içi sağlık kuruluna sevk edilmesine rağmen sevkinin ve tedavisinin gerçekleştirilmediğini, bu hususta Ceza İnfaz Kurumunun ve Hastane Başhekimliğinin ihmalinin bulunduğunu iddia etmektedir.

20. Başvuru kapsamında 6701 sayılı Kanun uyarınca muhatap Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte Müdürlük, başvuranın Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre zarfında ilk muayenesinin 23/6/2021 tarihinde yapıldığını, bu tarihten itibaren 46 defa Kurum revirinde, 23 defa Alaşehir Devlet Hastanesinde, 1 defa Celal Bayar Üniversitesi Hastanesinde ve 6 defa İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde muayene olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Kurum revirinde başvuran hakkında düzenlenen sağlık dosyasını Kurumumuza iletmiştir.

21. Başvuranın sağlık dosyası üzerinde yapılan incelemede başvuranın sağlık hizmetlerine ilişkin sunduğu dilekçelerin, muayene sonucunda hekimler tarafında yazılan reçetelerin ve hastanelere sevk yazılarının sağlık dosyasında saklandığı görülmüş; bu bağlamda sağlık dosyasının düzenli bir biçimde tutulduğu değerlendirilmiştir.

22. Müdürlük, başvuranın iddiasına ilişkin Kurum revirinde görevli hekimin yazılı görüşünü de iletmiştir. Görevli hekim yazılı görüşünde, başvuranın rahatsızlığına ilişkin tetkik ve kontrollerin yapıldığını, reçetelerin düzenlendiğini, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde sürecin uzadığı durumlarda başvuranın Alaşehir Devlet Hastanesine sevk edildiğini, dolayısıyla başvuranın tedavi ve takibinde Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün herhangi bir ihmalinin bulunmadığını ifade etmektedir.

23. Konuya ilişkin İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimliği de muhatap olarak kabul edilmiş ve 6701 sayılı Kanun uyarınca yazılı görüşü talep edilmiştir. Başhekimlik Kurumumuza iletildiği yazılı görüşte; Hastane Bilgi Yönetim Sistemi kayıtları incelendiğinde başvuranın yalnız Ortopedi Kliniğinde başvurularının mevcut olduğunu ve başvurana ait tüm tedavi evrakının Kurumumuza iletildiğini belirtmiştir.

24. Söz konusu evrakta yapılan incelemede; başvuranın 16/1/2023, 20/3/2023, 27/3/2023, 24/11/2023, 6/12/2023 ve 22/1/2024 tarihlerinde Hastanede muayene edildiği ve rahatsızlığına ilişkin tetkik ve kontrollerin yapıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca Kurumumuza sunulan evrak içinde 22/1/2024 tarihli epikrizde “6 sene önce hastaya kolda tümör var denmiş. Sol humerusta ağrısı mevcut. Tetkik istendi. Yeni röntgen istendi. Konseyde değerlendirilecek.” notu düşüldüğü görülmüştür.

25. Hastanenin Ortopedi Kliniği İdari Sorumlusunca imzalı olarak Kurumumuza iletilen 20/9/2024 tarihli ve ... sayılı resmi yazıda ise başvuran için gerekli tüm tetkiklerin yapıldığı, Konsey değerlendirmesi sonucunda başvurana kronik osteomyelit (kemik iltihabı) tanısı konduğu ve başvuranın

yılda bir kez kontrole gelmesinin planlandığı belirtilmektedir.

26. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B.No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere dayanması gerekmektedir (AYM, *Hakan Olğun*, B. No:2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

27. Bir mahpusun hekim tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalananın olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azərbaycan*, B.No:9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83.) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B.No:72286/01, 28/3/2006, para. 104-106.) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

28. Bu bağlamda yapılan incelemede, başvuranın 2021 yılından itibaren hem Kurum revirinde hem de çeşitli hastanelerde düzenli olarak sağlık hizmetlerinden faydalanabildiği, rahatsızlığına ilişkin kontrollerin gerçekleştirildiği ve tanısının konduğu, aldığı sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca başvuranın Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre zarfında sağlık dosyasının düzenli bir biçimde tutulduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda başvuranın iddiaları muhatap kurumlar tarafından gönderilen bilgi ve belgelerle yukarıdaki içtihatlar çerçevesinde birlikte değerlendirildiğinde kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye